

ZENGİN AMERİKALILAR DİĞER ÜLKELERDEKİ VARLIKLIL İNSANLARDAN DAHA YÜKSEK KARBON AYAK İZİNE SAHİP *

Daha yüksek gelire sahip olanlar, daha düşük gelirlilere göre daha fazla emisyon dan da sorumludur. Yeni bir rapora göre, en zengin insanlar düşük gelirli insanlara kıyasla çok büyük miktarda karbondioksit salımı yapıyor.

Bu "emisy on eşitsizliği" fikri, iklim değişikliğine en çok katkıda bulunan ulusların çok daha az sera gazı üreten bölgeleri orantısız bir şekilde nasıl etkilediğinin altını çiziyor. Dünya Eşitsizlik Laboratuvarı'nın raporu, ABD ve diğer ülkelerin en zengin vatandaşlarının, aynı ülkelerde daha az para kazanan insanlardan daha küresel ısınmadan daha fazla sorumlu olduğunu gösteriyor.

Kuzey Amerika'da, gelire göre insanların ilk yüzde 10'u yılda kişi başına yaklaşık 73 ton karbondioksit üretiyor. Avrupa ve Doğu Asya'da en çok kazananlar ise sırasıyla 29 ton ve 39 ton karbondioksit salımı yapıyorlar. Ancak gelir yelpazesinin diğer ucunda, Kuzey Amerikalıların en alttaki yüzde 50'si yılda kişi başına 10 ton salım yapıyor. Avrupa ve Doğu Asya'da, aynı kazanan kategorisi sırasıyla 5 ton ve 3 ton salım yapmaktadırlar.

Raporda, "ABD'deki nüfusun en yoksul yarısının, neredeyse iki kat daha yoksul olmasına rağmen, Avrupa'nın orta yüzde 40'lık kesimiyle karşılaştırılabilir emisyon seviyelerine sahip olması dikkat çekici" tespiti önem arz ediyor. Bunun bir nedeni, ABD enerji karışımının daha fazla karbon yoğun olması ve daha büyük, daha az verimli araçların kullanılmasıdır.

Rapor, toplam emisyonların küresel nüfusa bölünmesi durumunda, her bir kişinin her yıl atmosfere yaklaşık 6,6 ton karbondioksit salacağını ortaya koyuyor. Bu, yüzyılın ortasına kadar küresel ısınmayı 2 santigrat derece ile sınırlamak için gerekenin yaklaşık iki katı ve ısınmayı 1,5 C'de tutmak için gereken miktar olan kişi başına 1,1 tonun çok üzerinde.

Ortalama emisyonlar bölgelere göre büyük farklılıklar gösterir. Örneğin Sahra altı Afrika'daki insanlar, Kuzey Amerika'da yaşayan her bir kişi için 20,8 tonla karşılaştırıldığında 2019'da yalnızca 1,6 ton karbon salımı yaptı.

Rapora göre, en alttaki yüzde 50'lik kesim toplam karbon kirliliğinin sadece yüzde 12'sini üretirken, bugün en yüksek emisyon salan yüzde 10'luk kesim tüm CO2'nin neredeyse

* "Rich Americans Have Higher Carbon Footprints Than Other Wealthy People", [Scientific American](#)

yarısından sorumlu. Zengin ülkelerdeki daha fakir insanlar için kişi başına emisyonlar azalırken, dünyanın en zengin yüzde 1'i arasında önemli ölçüde arttı.

Dünya Eşitsizlik Laboratuvarı Direktörü Lucas Chancel yaptığı açıklamada, "Küresel ekonomik eşitsizlik ekolojik krizi körüklüyor ve onu ele almayı çok daha zorlaştırıyor" dedi. "Gelir ve serveti daha fazla yeniden dağıtmadan iklim değişikliğiyle mücadele çabalarını nasıl hızlandırabileceğimizi görmek zor." ifadelerini kullandı.

Raporda özetlenen emisyon seviyeleri, 2015 Paris Anlaşması gibi uluslararası sözleşmeler kapsamında ülkelerin karbon katkılarını tipik olarak sayma yöntemlerinden farklıdır. Rapor, bir ülke içinde üretilen emisyonları - "bölgesel emisyonlarını" ve bir ülkenin ithal ettiği ve tükettiği mal ve hizmetlerde yerleşik olanları - "karbon ayak izi" olarak bilinenleri içermektedir.

Bu hesaplamayı kullanan rapor, Avrupa'nın karbon ayak izinin bölgesel emisyonlarından yüzde 25 daha yüksek olduğunu tespit ediyor. Dünya mallarının büyük kısmının üretildiği Doğu Asya'nın karbon ayak izi, bölgesel emisyonlarından yüzde 8 daha düşük.

Raporda, "Mal ve hizmetlerin tüketiminde gömülü olan karbonu hesaba katmak, yalnızca bölgesel emisyonları saydığımız zamana kıyasla, yüksek ve orta-düşük gelirli bölgeler arasındaki eşitsizliği artırıyor" diyor.

Ayrıca, farklı yaşam standartlarıyla ilişkili emisyonları ölçmenin en iyi yolu olduğu sonucuna varıyor.

Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Enstitüsü'nde kıdemli bir yardımcı ve karbon piyasası uzmanı olan Aaron Cosbey, "Eşitlik açısından bakıldığında, muhtemelen ülkenizde tükettiğiniz karbon hakkında konuşmak mantıklıdır." dedi.

Bununla birlikte, emisyonların raporlanma şeklini değiştirmek, ilgili tüm ülkeler arasında anlaşmayı gerektirecektir. Ve farklı bir sisteme geçmenin kazananları ve kaybedenleri var.

Tüketime dayalı emisyonları elde etmenin bir yolu, sınırda karbon düzenlemesi ile eşleştirilmiş bir karbon vergisi veya emisyon ticaret sistemidir. İthal mallara gömülü karbon miktarına dayalı sınırda bir ücret olacaktır bu. Ancak Cosbey, burada da içsel gerilimler olduğunu söyledi.

"Etkinin çoğu gelişmekte olan ülke ihracatçılarına düşüyor. Ama bunu yapmadan tüketime dayalı emisyonlarla başa çıkmanın bir yolu yok." dedi.

* "Rich Americans Have Higher Carbon Footprints Than Other Wealthy People", [Scientific American](#)